

## บัตรรายการ (Card Cataloging)

### บัตรรายการ

บัตรรายการ คือ บัตรที่ใช้บันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ ประกอบด้วย ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีพิมพ์ จำนวนหน้า ลักษณะประกอบของตัวเล่ม ชื่อชุด และรายละเอียดอื่นๆ รวมถึง เลขเรียกหนังสือ และรายการแนวสืบค้น (รายการเพิ่มชื่อผู้แต่ง รายการเพิ่มชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง) ซึ่งมีการบันทึกข้อมูลเหล่านี้โดยมีแบบแผน

บัตรรายการมีขนาดมาตรฐาน 3x5 นิ้ว หรือ 7.5X12.5 ซม. ด้านล่างตรงกลางของบัตร มีรูกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 1/4 นิ้ว โดยรูนี้อยู่เหนือจากขอบบัตรด้านล่าง 1/4 นิ้ว ใช้สำหรับสอดแกนเหล็กเพื่อร้อยบัตรเข้าด้วยกันในลิ้นชักตู้บัตรรายการ

### ประเภทของบัตรรายการ

1. บัตรหลัก (Main Card) หรือบัตรยื่นพื้น (Unit Card) คือ บัตรรายการที่จัดทำขึ้นเป็นบัตรแรกและใช้เป็นหลักในการทำบัตรเพิ่มอื่นๆ บรรทัดแรกของบัตรหลักลงรายการด้วยรายการหลัก ซึ่งโดยทั่วไปคือชื่อผู้แต่ง หากไม่ทราบชื่อผู้แต่งหรือไม่สามารถใช้ชื่อผู้แต่งเป็นรายการหลักได้ ให้ใช้ชื่อเรื่องแทน

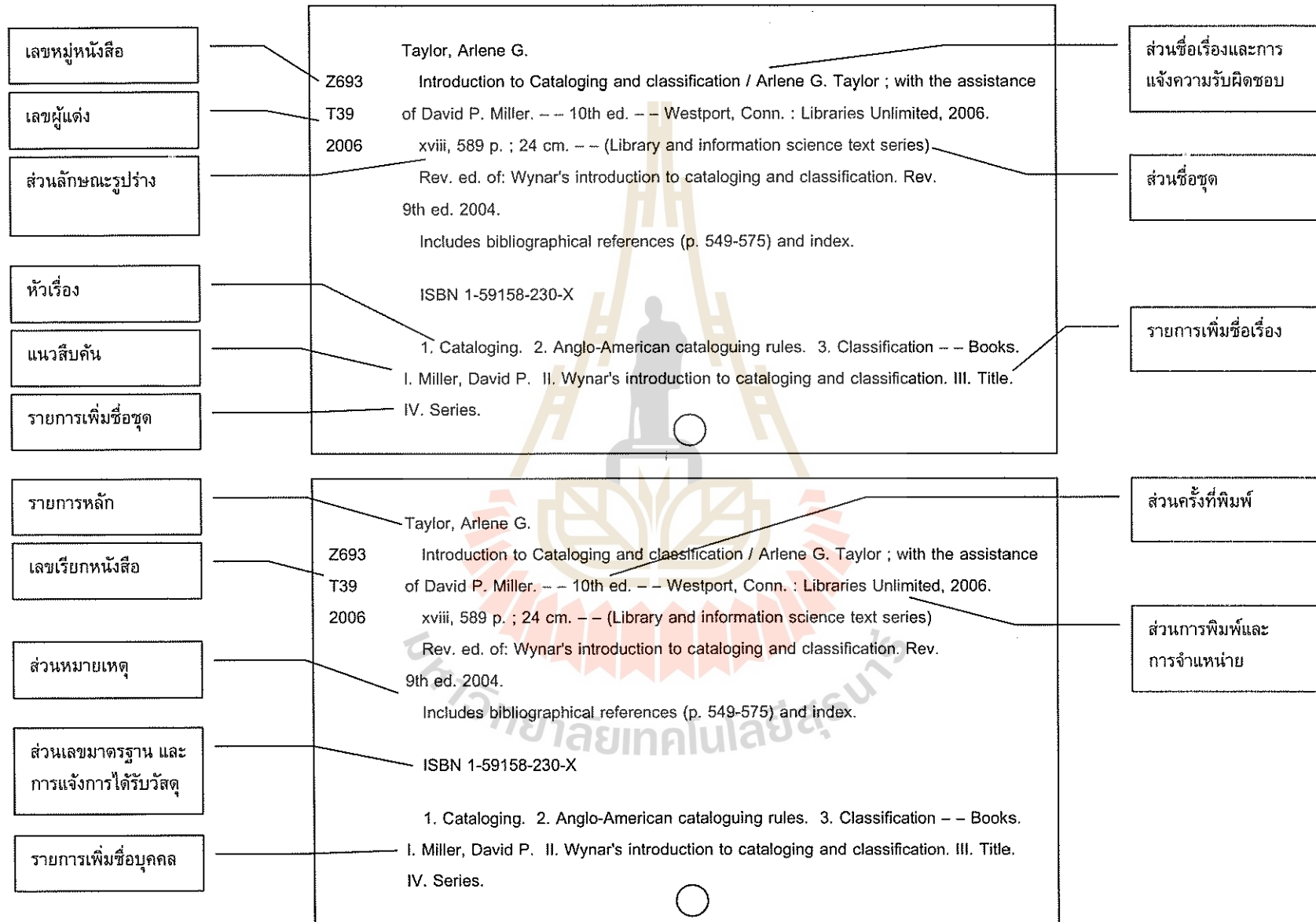
2. บัตรเพิ่ม (Added Card) คือ บัตรรายการที่ทำเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากบัตรหลัก โดยลงรายการบรรทัดแรกด้วยรายการเพิ่ม ซึ่งมีชื่อเรียกตามรายการเพิ่มที่ใช้ลงรายการ เช่น บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง บัตรเพิ่มชื่อบุคคล เป็นต้น

3. บัตรแจ้งหมู่หนังสือ (Shelflist Card) คือ บัตรรายการที่มีรายการต่างๆ เช่นเดียวกับบัตรหลัก หรืออาจไม่มีรายการแนวสืบค้น และมีข้อมูลเกี่ยวกับเลขทะเบียนหนังสือ

4. บัตรโยง (Reference Card) คือ บัตรรายการที่ลงรายการด้วยชื่อ หรือข้อความที่ต้องการโยง

### ส่วนประกอบของบัตรรายการ

	Taylor, Arlene G.
Z693	Introduction to Cataloging and classification / Arlene G. Taylor ; with the assistance
T39	of David P. Miller. -- 10th ed. -- Westport, Conn. : Libraries Unlimited, 2006.
2006	xviii, 589 p. ; 24 cm. -- (Library and information science text series)
	Rev. ed. of: Wynar's introduction to cataloging and classification. Rev.
	9th ed. 2004.
	Includes bibliographical references (p. 549-575) and index.
	ISBN 1-59158-230-X
	1. Cataloging. 2. Anglo-American cataloguing rules. 3. Classification -- Books.
	I. Miller, David P. II. Wynar's introduction to cataloging and classification. III. Title.
	IV. Series.



ส่วนประกอบของบัตรรายการมี 4 ส่วน ได้แก่

1. เลขเรียกหนังสือ (Call Number) คือ สัญลักษณ์ของหนังสือที่ใช้บอกตำแหน่งที่อยู่ของหนังสือในห้องสมุด ประกอบด้วยสัญลักษณ์ 2 ส่วน คือ

1.1 เลขหมู่หนังสือ (Classification Number) คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเนื้อหา หรือลักษณะของหนังสือตามระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือ

1.2 เลขผู้แต่ง (Author Number) คือ สัญลักษณ์ประจำหนังสือ ซึ่งช่วยในการจัดเรียงหนังสือ และใช้ในการบ่งบอกความแตกต่างของหนังสือแต่ละรายการในหมวดหมู่เดียวกัน

2. รายการหัวบัตร (Heading) คือ ชื่อ ข้อความ หรือรายการซึ่งใช้สำหรับสืบค้นหนังสือ หรือเป็นรายการสำหรับสืบค้น ประกอบด้วย

2.1 รายการหลัก (Main Entry) คือ รายการสำหรับสืบค้นที่กำหนดไว้แล้วสำหรับหนังสือแต่ละประเภท ได้แก่ ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล ชื่อเรื่อง

2.2 รายการเพิ่ม (Added Entry) คือ รายการสำหรับสืบค้นที่จัดทำเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากรายการหลัก ได้แก่ หัวเรื่อง ชื่อเรื่อง ผู้แต่งร่วม (บุคคล / นิติบุคคล) ชื่อชุด

3. รายการทางบรรณานุกรม หรือรายการเชิงพรรณนา (Description) คือ รายละเอียดข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 7 ส่วน คือ

3.1 ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ (Title and Statement of Responsibility Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อหนังสือ และผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหนังสือ ได้แก่ ชื่อเรื่องที่เหมาะสม ชื่อเรื่องเพื่อเรียก ชื่อเรื่องเทียบเคียง ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง และข้อมูลเกี่ยวกับการรับผิดชอบเนื้อหา เช่น ชื่อผู้แต่ง เป็นต้น

3.2 ส่วนครั้งที่พิมพ์ (Edition Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์ หรือฉบับพิมพ์ของหนังสือ ได้แก่ การแจ้งครั้งที่พิมพ์ และการแจ้งความรับผิดชอบเกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์

3.3 ส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่ (Publication, Distribution, etc. Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ และการเผยแพร่หนังสือ ได้แก่ สถานที่พิมพ์หรือจัดจำหน่าย ผู้จัดพิมพ์ ผู้จัดจำหน่าย หรือโรงพิมพ์ และปีที่จัดพิมพ์ หรือปีลิขสิทธิ์

3.4 ส่วนลักษณะรูปร่าง (Physical Description Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะรูปร่าง ขนาด และส่วนประกอบของหนังสือ ได้แก่ จำนวนหน้า/เล่มของหนังสือ ภาพประกอบ และขนาดของหนังสือ

3.5 ส่วนชื่อชุด (Series Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับชุดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อชุด ชื่อเทียบเคียงชื่อชุด การแจ้งความรับผิดชอบเกี่ยวกับชุด หมายเลขมาตรฐานของชื่อชุด และชื่อชุดรอง

3.6 ส่วนหมายเหตุ (Notes Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือที่ผู้ทำรายการเห็นว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ได้แก่ ข้อมูลต่างๆ ที่ไม่ปรากฏในส่วนรายการใดๆ

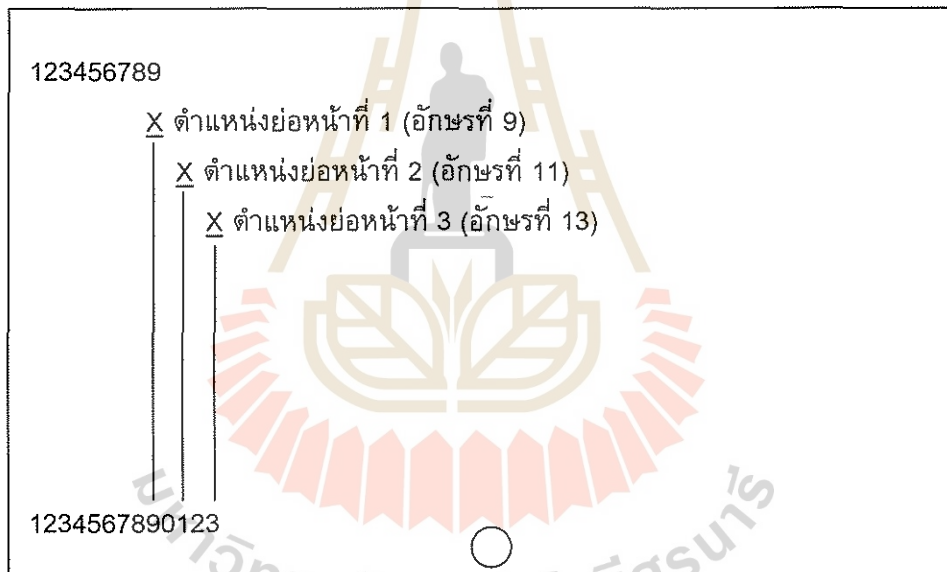
3.7 ส่วนเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ (Standard Number and Terms of Availability Area) คือ ส่วนที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหมายเลขมาตรฐานของหนังสือ และวิธีที่สถาบันบริการสารสนเทศได้รับหนังสือนั้น หรือวิธีเผยแพร่หนังสือนั้น เช่น ราคารหนังสือ วิธีการเผยแพร่ เป็นต้น

4. แนวสืบค้น (Tracing) คือ รายการที่แจ้งให้ทราบว่า สถาบันบริการสารสนเทศทำบัตรเพิ่มประเภทใดให้กับหนังสือ ซึ่งมีการเรียงลำดับแนวสืบค้นตามลำดับดังนี้ คือ 1) หัวเรื่อง 2) รายการเพิ่มชื่อบุคคล 3) รายการเพิ่มชื่อนิติบุคคล 4) รายการเพิ่มชื่อเรื่อง 5) รายการเพิ่มชื่อชุด และ 6) รายการจำแนกระยะและการย่อหน้าที่ใช้ในบัตรรายการ

การลงรายการในบัตรรายการ ให้ลงรายการหลักเป็นรายการแรกของบัตรหลักในบรรทัดที่ 2 สำหรับรายการเพิ่ม (บัตรเพิ่ม) ให้ลงในบรรทัดแรกเหนือรายการหลัก และเลขเรียกหนังสือให้ลงในบรรทัดเดียวกับรายการหลัก

การย่อหน้าที่ใช้ในบัตรรายการ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ย่อหน้าที่ 1 (First Indention) เริ่มต้นที่ระยะที่ 9 โดยเว้นระยะจากริมด้านซ้ายของบัตรรายการ 8 ตัวอักษร
2. ย่อหน้าที่ 2 (Second Indention) เริ่มต้นที่ระยะที่ 11 โดยเว้นระยะจากริมด้านซ้ายของบัตรรายการ 10 ตัวอักษร
3. ย่อหน้าที่ 3 (Third Indention) เริ่มต้นที่ระยะที่ 13 โดยเว้นระยะจากริมด้านซ้ายของบัตรรายการ 12 ตัวอักษร



## การลงรายการในบัตรรายการโดยใช้ย่อหน้าต่าง ๆ

## 1. การลงรายการหลัก

1.1 รายการหลักที่เป็นชื่อบุคคล ชื่อนิติบุคคล หรือชื่อเรื่องแบบฉบับ ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 3

1.2 รายการหลักที่เป็นชื่อเรื่อง ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 และลงรายการในส่วนที่ 1 ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ ส่วนที่ 3 ครั้งที่พิมพ์ และส่วนที่ 4 การพิมพ์และการเผยแพร่ ตามลำดับ

## 2. การลงรายการทางบรรณานุกรม (การลงรายการทางบรรณานุกรมรูปแบบที่ 2)

2.1 ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ ส่วนครั้งที่พิมพ์ และส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่ ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1 ยกเว้นการลงรายการหลักที่เป็นชื่อเรื่อง ให้ลงรายการต่อในบรรทัดต่อไปในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2

2.2 ส่วนลักษณะรูปร่างของวัสดุ และส่วนชื่อชุด ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1

2.3 ส่วนหมายเหตุแต่ละรายการ ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1

2.4 ส่วนหมายเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1

3. การลงรายการแนวสืบค้น ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 1

4. การลงรายการเพิ่ม ให้ลงรายการในตำแหน่งย่อหน้าที่ 2 กรณีที่ลงรายการในบรรทัดเดียวไม่ครบ / ไม่หมด ให้ลงรายการต่อในบรรทัดใหม่ ในตำแหน่งย่อหน้าที่ 3

5. การลงรายการเลขเรียกหนังสือ ให้ลงรายการทางด้านซ้ายของบัตรรายการ โดยเว้นระยะ 1 ตัวอักษรจากขอบบัตรรายการ และเริ่มต้นลงรายการเลขเรียกหนังสือ

## โครงสร้างของบัตรรายการ

## 1. โครงสร้างของบัตรหลักที่ลงรายการหลักด้วยชื่อบุคคล ชื่อนิติบุคคล หรือชื่อเรื่องแบบฉบับ

## 1.1 บัตรหลัก

เลขเรียก	รายการหลัก
หนังสือ	ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ.-- ส่วนครั้งที่พิมพ์.--
	ส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่
	ส่วนลักษณะรูปร่างของวัสดุ.-- ส่วนชื่อชุด
	ส่วนหมายเหตุ
	ส่วนหมายเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ
	แนวสืบค้น

## 1.2 บัตรเพิ่ม

	รายการเพิ่ม
เลขเรียก	รายการหลัก
หนังสือ	ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ.-- ส่วนครั้งที่พิมพ์.--
	ส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่
	ส่วนลักษณะรูปร่างของวัสดุ.-- ส่วนชื่อชุด
	ส่วนหมายเหตุ
	ส่วนหมายเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ

## 2. โครงร่างของบัตรหลักที่ลงรายการหลักด้วยชื่อเรื่อง ซึ่งต้องลงรายการแบบย่อหน้าคำค้ำ

## 2.1 บัตรหลัก

เลขเรียก	ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ.-- ส่วนครั้งที่พิมพ์.--
หนังสือ	ส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่
	ส่วนลักษณะรูปร่างของวัสดุ.-- ส่วนชื่อชุด
	ส่วนหมายเหตุ
	ส่วนหมายเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ
	แนวสืบค้น

## 2.2 บัตรเพิ่ม

	รายการเพิ่ม
เลขเรียก	ส่วนชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ.-- ส่วนครั้งที่พิมพ์.--
หนังสือ	ส่วนการพิมพ์และการเผยแพร่
	ส่วนลักษณะรูปร่างของวัสดุ.-- ส่วนชื่อชุด
	ส่วนหมายเหตุ
	ส่วนหมายเลขมาตรฐานและการแจ้งการได้รับวัสดุ